

Toimintasuosituksia | PlastLIFE-projekti | Marraskuu 2025

Keinoja kuntiin: näin lisäät tapahtumiin uudelleenkäyttöä

EU:n lainsäädäntö ohjaa vähentämään kertakäyttöisten muovituotteiden käyttöä ja kannustaa siirtymään uudelleenkäytettäviin vaihtoehtoihin. Tulevaisuudessa kuluttajilla tulisi olla mahdollisuus ostaa noutoruoka ja -juoma omaan astiaansa tai uudelleenkäytettävässä pakkauksessa. Tavoitteena on, että vuonna 2030 vähintään 10 prosenttia noutoannoksista myydään uudelleenkäytettävissä pakkauksissa.

Suomessa erityisesti ulkotapahtumien tarjoiluissa käytetään usein kertakäyttöisiä astioita. Kunnat ja alueet ovat keskeisessä roolissa kiertotalouden mahdollistajina ja suunnannäyttäjinä.

- **Hanki vastuullisesti.** Julkiset hankinnat on keino edistää tapahtumien vastuullisuutta ja siirtymää kertakäyttökulttuurista kohti resurssitehokasta tapahtumatuotantoa.
- **Luo kysyntää uusille palveluille.** Kunnat voivat ohjata yritysten palvelujen kehitystä haluttuun suuntaan.
- **Kokeile rohkeasti.** Uuden toimintamallin opettelu vaatii aikaa ja kärsivällisyyttä. Verkostoidu ja osallistu uudelleenkäytön kampanjoihin. Oma into ja kiinnostus aiheeseen tarttuu myös muihin toimijoihin.
- **Viesti selkeästi.** Tee selväksi tapahtuman kaikille osapuolille, mitä uudelleenkäytöllä tarkoitetaan ja mitkä ovat halutut toimintamallit. Hyvä viestintä jo ennen tapahtumaa ja tapahtuman aikana auttaa kävijöitä toimimaan oikealla tavalla.
- **Opi toisilta ja jaa oppejasi.** Kokemuksia uudelleenkäytöstä tapahtumissa on jo kertynyt Suomessakin. Kerää tietoa ennen omaa kokeilua ja hyödynnä tieto jo saaduista kokemuksista. Viesti omista kokeiluista sekä kerää numeraalista tietoa myös muiden hyödyksi.

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

syke.fi | ymparisto.fi

Kiellot koskien tiettyjä kertakäyttömuovituotteita

Tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutusten vähentämistä koskeva EU:n direktiivi (ns. SUP-direktiivi) asettaa tuotekielloja ja tuotesuunnittelu- ja merkintävaatimuksia sekä säättää laajennetusta tuottajavastuusta ja kulluttajavastuusta. Tuotekieltojen piiriin kuuluvat mm. kertakäyttöiset ja muoviset haarukat, veitset, lusikat, syömäpuikot, lautaset, pillit, juomien sekoitustikut sekä paisutetusta polystyreenistä valmistetut elintarvikepakkaukset, juomapakkaukset ja juomamukit. SUP-direktiivi on toimeenpantu Suomessa jätelain ja -asetusten muuoksilla sekä kertakäyttöisten annospakkausten vapaaehtoisella green deal sopimuksella.

Vastuullinen järjestäjä vaatii uudelleenkäyttöä

Julkiset hankinnat on keino edistää tapahtumien vastuullisuutta ja siirtymää pois kertakäyttökulttuurista. Kilpailutuksiin voidaan sisällyttää esimerkiksi kertakäyttöisten muovituotteiden korvaaminen uudelleenkäytävillä vaihtoehdoilla tai nostaa uudelleenkäyttö esiin markkinavuoropuhelussa.

Tarjouspyyntö määrittää vastuullisuuden tasoa

Tarjouspyynnöissä voidaan asettaa vaatimuksia tai vertailuperusteita, jotka suosivat uudelleenkäytettäviä astioita tai palveluita, joihin sisältyy astioiden käyttö, palautus ja pesu. Hankinnan tavoitteena voi esimerkiksi olla vähintään 80 prosentin palautusaste. Lisäksi voidaan edellyttää, että tarjoaja käyttää uudelleenkäytettäviä astioita, laseja ja aterimia sekä huolehtii niiden keräyksestä, pesusta ja palautusjärjestelmästä. Tarjouksia voidaan arvioida palautusjärjestelmän toimivuuden, elinkaarikustannusten ja käyttäjystävällisyyden perusteella. Sopimusehtoihin voidaan esimerkiksi kirjata velvoite raportoida käytön ja jätemäärien tuloksista tapahtuman jälkeen.

Julkisten hankintojen avulla voidaan myös hyödyntää vuokra- ja jakamistalouden palveluita. Mikäli pelkän hankintahinnan sijaan vertailuperusteina käytetään elinkaarikustannuksia, uudelleenkäyttö voi osoittautua myös kokonaistaloudellisesti perustelluimmaksi vaihtoehdoksi.

Kestävään hankintaan on malleja

EU on julkaissut vihreiden hankintojen (GPP) kriteerit ruoka- ja catering-palveluille. Ne tarjoavat malleja teknisistä vaatimuksista ja niiden mittareista kilpailutusten laatimiseen.

Isossa-Britanniassa **Manchesterin kaupunki on julkaissut oppaan**, jossa kerrotaan millaisia vaatimuksia tapahtumajärjestäjille voi asettaa ja miten estetään astioiden päätyminen tapahtuma-alueen ulkopuolelle.

Standardit ja ympäristömerkit tukena

Vastuullisuutta voidaan varmistaa myös ohjeistuksilla ja standardeilla. Hankinnoissa voidaan edellyttää tietyn ympäristömerkin käyttöä tai vastaavien kriteerien täyttymistä. Esimerkiksi pohjoismainen ympäristömerkki (Joutsenmerkki) voidaan myöntää erilaisille tapahtumille.

Uudelleenkäytettävien astioiden vaatimus koskee pääasiassa alle 300 henkilön tilaisuuksia, joissa on erillinen istuma-alue, eikä ruokaa kuljeteta pois. Näissä ravintola- ja kahvilapisteissä on käytettävä uudelleenkäytettäviä astioita. Markkinavuoropuhelussa voidaan kuitenkin selvittää mahdollisuuksia laajentaa uudelleenkäyttö myös suurempiin tapahtumiin.

Vähennä tapahtuman ympäristö- ja kustannusvaikutuksia

Tapahtuman ympäristösästöihin voi vaikuttaa:

- Valitsemalla uudelleenkäytettävät tarjoiluastiat.
- Minimoimalla uudelleenkäytettävien astioiden hukka.
- Varmistamalla, että astioita käytetään useita kertoja.
- Huolehtimalla astioiden kuljetuslogistiikan ja pesun tehokkuudesta ja vähäpäästöisyydestä.
- Kun astiat ovat kuluneet käyttökelpottomiksi, ne tulisi kierrättää jätteenpolton sijaan.

Uudelleenkäytön taloudelliset säästöt kertyvät useista lähteistä. Säästöt eivät tapahtumissa välttämättä kohdistu samalle toimijalle kuin kustannukset. Uudelleenkäytettävät astiat ovat kalliimpia kuin kertakäyttöiset. Niiden käyttö kuitenkin vähentää tapahtumasta syntyviä jätteitä ja roskaantumista, mutta jätehuollon ja tapahtuma-alueen siivoamisen säästöt eivät yleensä näy tarjoilujen järjestäjillä. Astiahukan minimointi on keskeistä myös kustannusten näkökulmasta. Manchesterissa tapahtumissa osallistujia on motivoitu arvonnoilla tai lahjoittamalla rahaa hyväntekeväisyyteen samassa suhteessa, kuin astioita palautetaan järjestäjälle.

Virosta mallia Suomelle: määritelmiin huomiota

Vuonna 2024 Virossa tuli voimaan laki, jonka mukaan kaikissa julkisissa tapahtumissa on käytettävä uudelleenkäytettäviä astioita. Kertakäyttöastioiden kieltoa testattiin alkuun Tallinnassa vähitellen kiristävällä linjauksella ja lopulta se otettiin käyttöön koko maassa. Alkuvaiheessa lain valmisteluryhmä kokosi palveluntarjoajat yhteen, mikä tarjosi toimijoille mahdollisuuden vaikuttaa valmisteluun ja valmistautua tuleviin kiristuksiin.

Hyvästä valmistelusta huolimatta Virossa on huomattu, että laissa on puutteita määritelmien suhteen: osa palveluntarjoajista hyödyntää sitä, ettei laki määrittele

kuinka usein astioita tulee käyttää. Laki velvoittaa vain käyttämään uudelleenkäytettäviä astioita tapahtumissa, mutta ei huolehtimaan niistä tapahtuman jälkeen. Lisäksi määritelmä ”julkinen tilaisuus” on herättänyt keskustelua siitä, miten se määritellään.

Virossa haasteena oli alkuun löytää riittävästi sopivia palveluntarjoajia. Pikkuhiljaa kysynnän kasvaessa myös palveluntarjoajien määrät, kapasiteetit ja valikoima lähtivät kasvamaan. Viron kokemusten perusteella Suomessa kannattaa aloittaa pienemmistä kokeiluista ja laajentaa saatujen oppien myötä isompiin tilaisuuksiin.

Opit suomalaisista tapahtumista

Tapiolan vappu pyrki eroon kertakäyttöisydestä

Espoon kaupunki pilotoi Tapiolan killan järjestämän Tapiolan Vappu -ulkotapahtuman yhteydessä uudelleenkäytettävien astioiden käyttöä kertakäyttöisten sijaan. Kolme tapahtuman ruokia ja juomia tarjoavaa toimijaa osallistui kokeiluun, jossa Espoon kaupunki tarjosi astiat tapahtuman järjestäjälle. Astiat tilattiin Green Cup Oy:ltä, joka hoiti astioiden tuonnin ja likaisten viennin tapahtumapaikalta. Ruokayrittäjät kokivat kokeilun onnistuneena ja hyödyntäisivät uudelleenkäytettäviä astioita myös tulevissa tapahtumissa. Tapahtumaan osallistui 1 500–2 000 kävijää.

Tapahtumasta opittiin, että astioiden palautukseen liittyvää viestintää ja ohjeistusta kannattaa tehdä jo ennakkoon sekä näkyvästi paikan päällä. Viestintä ja opastus vähentää astioiden häviämistä. Palveluntarjoajien kanssa kannattaa käydä tapahtuman käytännöt yhdessä läpi, jotta kaikilla on yhtenevä tieto siitä, miten astioiden kanssa toimitaan.

Tavastia-festivaaliliiketoiminta hoitaa janoisen festarikansan

Helsingin Rock and Roll Oy, tuttavallisemmin Tavastia, toimii festivaalijärjestäjien kumppanina tapahtumien ravintola- ja anniskelupalveluissa. Vuonna 2025 Tavastian yhtenä tavoitteena on ollut vähentää roskaantumista. Tähän on pyritty yhdessä tapahtumajärjestäjien kanssa mm. lisäämällä uudelleenkäytettävien astioiden osuutta festivaalien ravintolapalveluissa. Tarjoilussa käytetään pääsääntöisesti omia tai vuokrattuja kovamuovisia viinilaseja, drinkkimukeja, oluttuoppeja, karahveja ja ämpäreitä. Kesäfestivaaleilla astioiden tarve voi nousta jopa kymmeneen tuhansiin.

Kokemusten mukaan astioiden riittävyys joutuu koe- tukselle erityisesti silloin, kun useita suuria tapahtumia järjestetään samaan aikaan. Tapahtumissa on tärkeää viestiä asiakkaille selkeästi, että käytössä olevat astiat

ovat uudelleenkäytettäviä. Palautuspisteiden sijainnista ja mahdollisesta panttijärjestelmästä on tiedotettava selkeästi. Uudelleenkäytettävien astioiden hyödyntäminen vaikuttaa myös henkilöstötarpeeseen: esimerkiksi panttimukien palautus keskittyy usein tapahtuman loppuhetkiin, mikä on otettava huomioon henkilöstöresurssien mitoittamisessa ja sijoittelussa. Vaikka uudelleenkäytettävien astioiden käyttö lisää kustannuksia jonkin verran, Tavastia näkee vastuullisen toiminnan panostuksen arvoisena.

Finlandia-hiihto testaa rohkeasti uudelleenkäytettäviä mukeja

Suuret ulkona järjestettävät urheilutapahtumat luovat oman tarpeensa tarjoiluastioille. Aikaa vastaan suoritettavissa nopeissa nestetankkauksissa ei ole mahdollista hyödyntää mukiin panttimaksua. Finlandia-hiihto on testannut uudelleenkäytettävien kuppien käyttöä yhteistyössä Green Cup Oy:n kanssa. Koko tapahtuman aikana kuluu noin 50 000–70 000 kertakäyttömukia, joista osa on korvattu uudelleenkäytettävillä mukeilla. Käyttökokeemukset ovat olleet hyviä: hiihtäjät ovat pitäneet mukeista ja kokeneet ne laadukkaina. Vastuullisuuden näkyminen tilaisuudessa tuo mukanaan imagohyötyjä, koska osallistujat ja yhteistyökumppanit arvostavat vastuullisuutta.

Uudelleenkäytön haasteena on korkeammat muki-kohtaiset kustannukset. Hinnan voisi sisällyttää lippuhintaan (ekomaksu), mutta toisaalta hintojen nosto voi vähentää osallistujamääriä. Finlandia-hiihdon järjestäjät ovat kuitenkin aktiivisesti miettineet kestävämpiä ratkaisuja tuleviin tapahtumiin. Esimerkiksi useat juomabrändit haluavat oman logonsa näkyvän mukeissa. Järjestäjät kannustavat brändejä hankkimaan itselleen uudelleenkäytettäviä mukeja, joita he voivat käyttää omissa bränditapahtumissa uudelleen. Esimerkiksi Islannissa on käytössä konsepti, jossa osallistujilla on mukanaan oma muki.

Uudelleenkäytön edistämiseksi kunnassa kannattaa:

1. Liittyä eri verkostoihin ja tutustua verkostojen tuottamiin julkaisuihin

- ▶ Zero Waste Cities -verkoston kautta jo yli 450 eurooppalaista kuntaa on sitoutunut jätteettömyyteen tähtäävään ohjelmaan vuodesta 2007 alkaen.
- ▶ Liittyä PlastLIFE-projektin postituslistalle. PlastLIFE edistää Suomen Muovitekartan toimeenpanoa mm. edistämällä muovien uudelleenkäyttöä ja vähentämällä turhaa muovien kulutusta esim. tapahtumissa.
- ▶ Hyödyntää RREUSE-verkostoa, joka on tarkoitettu erityisesti yrityksille, mutta verkoston kautta löydät listauksia aihepiiriin julkaisuista sekä uusia yhteistyökumppaneita.
- ▶ Tutustua Planet Reuse -verkostoon. Planet Reuse on eurooppalainen verkosto, joka edistää yhteistyötä uudelleenkäytettävien pakkausten parissa.

2. Kokeilla rohkeasti

- ▶ Kokeilun kautta käytännöt muotoutuvat entistä toimivimmiksi ja juurtuvat hiljalleen uudeksi normaaliksi. Usea yritys tai yhdistys tarjoaa astioita myös vuokralle. [Katso Kiertotalousratkaisuja. fi:stä](#) päivittyvä lista suomalaisista palveluntarjoajista.

3. Oppia muilta

- ▶ Voisiko tapahtumassa toimia [Maltan esimerkki](#)? Maltalla kannustetaan asukkaita tuomaan omia astioita esimerkiksi taloudellisin kannustein tarjoamalla alennuksia oman astian käyttäjille.

4. Tarttua suomalaisiin mahdollisuuksiin

- ▶ Hanavesi Suomessa on laadultaan erinomaista juomavettä. Tapahtumien järjestäjät voivat tarjota omien juomapullojen täyttöpisteitä alueille ja ennakkoviestinnässä kannustaa osallistujia ottamaan oman juomapullon mukaan.

Kuva: Marianna Serep

Kuva: Outi Joumila, Espoon kaupunki

Kuva: Outi Joumila, Espoon kaupunki

plastlife.fi

[PlastLIFE Finland](#)

Seuraa ajankohtaista tutkimusta:
syke.fi/tutkimus

Toimintasuosituksia | PlastLIFE-projekti | Marraskuu 2025

Keinoja kuntiin: näin lisää tapahtumiin uudelleenkäyttöä

Kirjoittajat: Hanna Savolahti, Helena Dahlbo, Katriina Alhola, Hanna Salmenperä, Sari Kauppi, Waltteri Heikkilä.

Toimittajat: Johanna Kaunisto ja Katja Lepistö.

Julkaisija: Suomen ympäristökeskus (Syke)

ISBN 978-952-11-5807-0 (pdf)

LIFE21-IPE-FI-PlastLIFE. PlastLIFE-projekti saa EU:n LIFE-ohjelmasta rahoitusta, jolla projektin materiaalit on tuotettu. Materiaalien sisältö edustaa ainoastaan projektin omia näkemyksiä, joista CINEA/Euroopan komissio ei ole vastuussa.

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

